

CULTUURRAAD

VOOR DE

NEDERLANDSECULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 1979-1980

6 DECEMBER 1979

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer P. DE VLIES c.s. —

houdende erkenning van het wapen en de vlag van de gemeenten

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het decreet van 28 januari 1977 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeenten geeft de beslissingsmacht ter zake uitsluitend in handen van de gemeentebesturen. De Minister van Binnenlandse Zaken kan het gemeenteraadsbesluit enkel door de Koning laten bekrachtigen of de bekrachtiging weigeren.

Ook het advies van de Minister die de Nederlandse Cultuur onder zijn bevoegdheid heeft, en die zich voor het formuleren van dit advies laat bijstaan door de subcommissie Heraldiek, kan hieraan niets veranderen.

Nochtans heeft de wetgever in het decreet van 28 januari 1977 het cultureel belang van gemeentewapens en -vlaggen erkend door in dit adviesrecht van de Minister die de Nederlandse Cultuur onder zijn bevoegdheid heeft, te voorzien. Dit advies kan echter geen uitwerking hebben op de inhoud van het gemeenteraadsbesluit, aangezien bedoeld advies pas na de gemeenteraadsbeslissing komt.

Tevens is gebleken dat het decreet van 28 januari 1977 enkele procedurebepalingen bevat die een rem betekenen voor het streven naar wetenschappelijk en heraldisch verantwoorde wapens en vlaggen.

Vooreerst zijn de termijnen opgelegd aan de gemeentebesturen moeilijk haalbaar gebleken : slechts een beperkt aantal gemeentebesturen slaagde erin binnen het jaar een besluit ter bekrachtiging voor te leggen.

De bijzondere situatie veroorzaakt door de fusies van gemeenten, die met ingang van 1 januari 1977 van kracht

werden, was hier oorzaak van. In sommige gevallen vroeg de samenstelling van de nieuwe schepencolleges abnormaal lange tijd, terwijl de nieuwe gemeentebesturen met talrijke en omvangrijke problemen geconfronteerd werden. Bovendien bleek een ruime tijdsperiode voor een aantal gemeenten wenselijk om enige afstand te scheppen t.o.v. de soms spannende sfeer wegens de rivaliteit van sommige **deelgemeenten** onmiddellijk na de fusies en na de gemeenteraadsverkiezingen.

Bij de behandeling van de eerste gemeenteraadsbesluiten die een wapen en vlag ter bekrachtiging voorlegden, heeft de Subcommissie Heraldiek van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, hiertoe speciaal opgericht door het Koninklijk besluit van 21 december 1978, bewust van het eenmalige van de operatie en van het historische belang ervan, de besluiten grondig onderzocht op hun historische gegrondheid, hun heraldische juistheid en hun nauwkeurige beschrijving.

Betreffende de historische gegrondheid komen vaak verkeerde interpretaties voor, te meer daar het grondgebied van de nieuwe gemeenten, dat dikwijls vrij uitgestrekt is, zelden samenvalt met historische entiteiten. Ook komen vaak genealogische fouten voor.

De Subcommissie Heraldiek maakt van de gelegenheid gebruik om bij bestaande gemeentewapens die voor de nieuwe gemeente behouden blijven, eventuele historische of heraldische correcties aan te brengen.

Door deze bezorgdheid wil de Subcommissie Heraldiek voorkomen dat het heraldisch cultureel patrimonium onherstelbaar verminkt zou worden.

De voorkomende fouten tegen de heraldiek worden o.m. veroorzaakt door vertaling van de beschrijving of onjuiste formulering. Onderzoek naar documenten of zegels biedt de mogelijkheid deze te verbeteren. De medewerking van het Rijksarchief is hierbij van onschatbare waarde.

Soms zijn ook correcties aan de uitvoering van de tekening nodig.

Het gebeurt ook dat, om al of niet verklaarbare redenen, van de oorspronkelijke kleur wordt afgeweken.

Op het gebied van nauwkeurige beschrijving dient baanbrekend werk verricht te worden.

De heraldische beschrijving en de hiertoe te gebruiken terminologie stellen een bijzondere taalkundige opgave. Voor de Engelse, de Franse en de Duitse taal werd dit werk al tot een goed einde gebracht. Voor het Nederlands is dit nog niet systematisch gebeurd. De voorgaande beschrijvingen, door de Raad van Adel behandeld, zijn meestal vertalingen uit het Frans.

De Subcommissie Heraldiek maakt een nieuwe redactie van de beschrijvingen. Van de gelegenheid van haar opdracht maakt zij gebruik om een heraldisch vocabularium en een eenvormige Nederlandse formulering uit te werken.

Hiermee levert de operatie gemeentewapens en -vlaggen onbetwistbaar een belangrijke bijdrage tot de luister van de Nederlandse taal, in de zin zoals de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en voor de Franse Cultuurgemeenschap in artikel 2 aan de Cultuurraad opdraagt.

Dit bijzonder waardevol werk van de Subcommissie Heraldiek wordt evenwel waardeloos omdat het decreet van 28 januari 1977 geen ruimte laat voor advies of correctie, aangezien de voorstellen worden ingediend in de vorm van een gemeenteraadsbesluit dat enkel kan bekrachtigd of verworpen worden.

Het decreet van 28 januari 1977 biedt de Minister die de Nederlandse Cultuur onder zijn bevoegdheid heeft, evenmin de gelegenheid zijn belangrijke bevoegdheden, o.m. de bescherming van het cultureel patrimonium en de bevordering van de luister van de taal, op doeltreffende wijze uit te oefenen.

Het decreet van 28 januari 1977 biedt de gemeenten geen mogelijkheid een bekrachtigd gemeentewapen of vlag achteraf te wijzigen. Deze noodzaak kan zich nochtans voordoen wanneer, tengevolge van de vooruitgang van het historisch onderzoek of de ontdekking van nieuwe archivaalische documenten, zou blijken dat het bekrachtigde gemeentewapen op onjuiste gegevens berust.

Uit het bovenstaande blijkt overduidelijk de nood aan een herziening van het decreet van 28 januari 1977.

Die noodzaak wordt in dit voorstel van decreet opgevangen.

P. DE VLIES

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Iedere in het Nederlandse taalgebied gelegen gemeente is verplicht een wapen en een vlag te hebben.

Het wapen moet op het gemeentelijk zegel worden aangebracht.

Art. 2

Binnen het jaar na het van kracht worden van dit decreet legt de gemeenteraad van de gemeenten die geen bij koninklijk besluit erkend of bekrachtigd wapen of erkende of bekrachtigde vlag hebben en van de gemeenten die wel een bij koninklijk besluit erkend of bekrachtigd wapen of erkende of bekrachtigde vlag hebben maar dat wapen of die vlag wensen te wijzigen, daartoe een voorstel ter goedkeuring voor aan de Minister die de Nederlandse Cultuur onder zijn bevoegdheid heeft, hierna genoemd de Minister.

De Minister vraagt ter zake om advies aan een hiertoe door de Koning bij de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen op te richten adviescommissie, hierna genoemd de Commissie, waarvan de samenstelling en de werkwijze door de Minister worden bepaald. Na de nodige aanpassing(en) op basis van het uitgebracht advies maakt de gemeenteraad een definitief besluit ter erkenning bij koninklijk besluit over aan de Minister.

De gemeenteraad van een nieuwe gemeente doet zulks binnen het jaar na zijn installatie. De Minister bepaalt de wijze waarop en de vorm waarin het voorstel wordt ingediend.

Art. 3

Indien na het verstrijken van de in artikel 2 gestelde termijn een gemeente geen voorstel heeft voorgelegd, legt de Minister, de Commissie gehoord, een voorstel tot erkenning van een door hem vastgelegd wapen en vlag ter bekrachtiging aan de Koning voor.

Art. 4

De wapens en vlaggen vastgesteld in het door de Koning bekrachtigd gemeenteraadsbesluit ter uitvoering van het decreet van 28 januari 1977 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeenten, genieten de erkenning zoals bepaald in dit decreet.

Art. 5

Gemeenten kunnen, na voorafgaand advies van de Commissie, een voorstel tot wijziging van hun bij koninklijk besluit erkend of bekrachtigd wapen of erkende of bekrachtigde vlag indienen, voor zover ze hiertoe geldige heraldische redenen kunnen aanvoeren. De erkenning van de wijziging wordt geregeld volgens dezelfde procedure als vermeld in artikel 2.

Art. 6

De Koning kan, op voorstel van de Minister, de Commissie gehoord, bij koninklijk besluit erkende of bekrachtigde wapens en vlaggen van gemeenten wijzigen, voor zover hierdoor heraldische of historische onjuistheden worden verbeterd.

Art. 7

De Koning stelt, de Commissie gehoord, de lijst vast van de bij koninklijk besluit erkende of bekrachtigde wapens en vlaggen.

Art. 8

Voor de in dit decreet bedoelde gemeenten worden de bepalingen van het koninklijk besluit van 14 februari 1913 met betrekking tot de erkenning en de vergunning van de wapens der gemeenten en van het decreet van 28 januari 1977 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeenten afgeschaft.

Art. 9

Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

P. DE VLIES
R. GIJS
E. DESUTTER
F. AERTS
